

כנס
ציון
2 וירושלים
ליהדות ממלכתית

מיסודם של הארגונים העוסקים
 בחיזוק הצביון היהודי של מדינת ישראל

בנושא

"חיזוק הצביון היהודי במערכות הציבוריות

של המדינה ובצה"ל"

למען ציון וירושלים

לקט שיחות מתוך

המושב השני של הכנס:

"הצביון היהודי בצה"ל ופקודת השירות המשותף"

הרב יהושע שפירא - פתחון פה למייחלים לך
 הרב שלמה חיים הכהן אבינר - דרוש צבא חזק!
 הרב צבי קוסטינר - מתהלך בקרב מחניך
 הרב דוד פנדל - אש תמיד לא תכבה

מהדורה פנימית לבני הישיבות
 השיחות עברו עריכה קלה

ופתחון פה למייחלים לך

הרב יהושע שפירא
ראש ישיבת רמת גן

בשנה שעברה הכינוס הזה גרם למהומה רבה. אני רוצה קצת לעסוק במהומה שהוא עורר, להתרכז במסר שלה וגם בעמדה שלנו כלפיה. בתוך ים הבעיות שעליהן אנחנו מתכנסים, המהומה הזו היא עצמה חלק מהצרות והקשיים.

טומאת מצרים

התורה מספרת על הצרות שהיו לנו במצרים - השעבוד והיציאה מעבדות לחירות. אבל באופן עמוק, חז"ל מוסיפים לנו מימד אחר על מה שקרה במצרים. את המימד הזה אנחנו מוצאים בספירת העומר, שמתחילה מיציאת מצרים, וכולה יציאה מטומאה לטהרה, עד ההכנה למעמד הר סיני. אנחנו מוצאים את זה גם בפסוק שהוא הכותרת וההקדמה לכל דיני העריות: "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו"¹, מכאן ש'ארץ מצרים אשר ישבתם בה' הייתה מלאה טומאה שאסור לעשות כמותה.

ישנו מדרש שכביכול מתעלם מכל סיפור השעבוד, מכל הכוח של פרעה וחילו, ועוסק רק במימד הזה - בשאלת הטומאה, כאילו היא הבעיה היחידה העומדת על הפרק. זה מלמד אותנו שיש נקודת מבט עמוקה שרואה בכל השעבוד רק סיפור חוץ, כיסוי, להתרחשות האמתית.

בשמות רבה² אומר המדרש כך: "ויאמר ד' אל משה, החודש הזה לכם ראש חודשים"³, הדא הוא דכתיב: 'קול דודי הנה זה בא'⁴, שנאמר: 'ענה דודי ואמר לי'⁵, "מכאן אמרו חז"ל מה 'ענה דודי ואמר לי?': "מה את עושה כאן במקום טמאים אשר 'בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם'. יש פה פרעה, יש משעבדים, למה את נשאת כאן? תצאי החוצה! יש פה טומאה! - "קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך! אמר לפניו " - משה רבינו פונה לקב"ה אחרי הטענה הזאת, ואומר לפניו: "ריבון העולמים ארבע מאות שנה אמרת לנו להשתעבד ועדיין לא שלמו" - למה אנחנו לא יוצאים? אתה גזרת! אנחנו מוכרחים להיות פה, בגלל גזירתך! - "אמר להם, כבר שלמו, שנאמר: 'כי הנה הסתיו עברי'⁶."

יש דבר אחד שבשום פנים

ואופן אסור לנו לעשות

במדינת ישראל: להגיד מה

האמת, מה צודק. אנחנו

חייבים לסתום את הפה! זה

איסור חמור!

וכאן מוסיף המדרש דבר מופלא מאוד: "מיד גילו הצדיקים את ראשיהם שהיה מכוסה". כלומר, יש עוד סיפור במצרים: היו צדיקים, ראשיהם היו מכוסים, וכיון שנאמרה הבשורה - למרות שעוד לא יצאו ממצרים - "גילו הצדיקים את ראשיהם שהיה מכוסה, שנאמר: 'הניצנים נראו בארץ'⁷". ומי אלו הצדיקים? - "אלה שבטו של לוי שהיו צדיקים כולם".

אז למדנו, שהיו במקום טומאה ושהיו צדיקים משבט לוי, ועוד דבר אחד - שאותם צדיקים משבט לוי 'ראשם היה מכוסה'."

לא בקשו למול

המפרשים שולחים למאמר אחר בהמשך השמות רבה⁸ שם אומרים חז"ל: "זאת חוקת הפסח, אמר רבי שמעון בן חלפתא, כיון שיצאו ישראל ממצרים, אמר הקב"ה למשה הזהר לישראל על

¹ ויקרא יח, ג

² פרשה טו, א

³ שמות יב, א

⁴ שיה"ש ב, ח

⁵ שם, שם, י'

⁶ שם, שם, יא'

⁷ שם

⁸ פרשה י"ט, ה'

מצות הפסח" - אין הכוונה שהוא יזהיר לעשות פסח, אלא שפסח צריך להיות קודם לו משהו אחר - "כל בן נכר לא יאכל בו, וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו אִז יאכל בו"⁹.

זו פעם יחידה בתורה, שמצווה תלויה במצווה אחרת: אם תמולו - תצאו ותאכלו פסח, ואם לא - לא!

וממשיך המדרש ומביא משל, ואומר: "כיון שראו ישראל שפסל הערלים לאכול בפסח, עמדו כל ישראל לשעה קלה ומלו כל עבדיהם ובניהם, וכל מי שיצא עמהם. משל למלך שעשה משתה לאוהביו, אמר המלך אם אין סימנטרי [=התג שלי] על כל המסובין אל ייכנס אחד מהם לכאן. כך האלוקים עשה משתה להם, 'צלי אש על מצות ומרורים', מפני שגאלן מן הצרה. אמר להם: אם אין חותמו של אברהם בבשרכם לא תטעמו ממנו. מיד כל הנוולד במצרים נימולו לשעה קלה". כלומר, פסח זה בתנאי שיש ברית מילה. אם יש ברית מילה - אפשר לאכול פסח, ואם לא - לא.

"עליהם נאמר: 'אִסְפוּ לִי חֲסִידֵי כוֹרְתֵי בְרִיתִי עֲלֵי זִבְחִי'¹⁰. " - 'כורתֵי בְרִיתִי' זה ברית המילה, 'עלי זבח' זה קרבן הפסח.

האם אנחנו נאפשר את
המצב היום, שצדיקים
'ראשיהם יהיה מכוסה',
והם לא יכולים להגיד את
דבריהם ואין 'פתחון פה'
למייחלים לך?
אנחנו חייבים על זה
להיאבק!
וזה לא מאבק קל, לכולם יש
מה להפסיד

וכאן מביאים חז"ל נתון שלפחות לי היה מחודש מאוד:
"ורבותינו אמרו, לא ביקשו ישראל למול במצרים" - לא
'לא התירו להם', לא ביקשו בכלל! - "לא ביקשו ישראל
למול במצרים, אלא כולם ביטלו המילה במצרים, חוץ
משבטו של לוי". ולכן המפרשים אומרים: מה זה שבט
לוי כולם היו צדיקים? מפני שהם לא ביטלו המילה
כשכל ישראל ביטלו. "שנאמר: 'וללוי אמר תומיך
ואוריך'¹¹, "למה? - "כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו".
והרי כל ישראל שומרים הברית? - אלא במצרים.

כלומר, ישראל במצרים לא ביקשו למול, חוץ מן הלויים
שהיו צדיקים, אבל גם ראשיהם היו מכוסים.

צריך להבין, בייחוד לאור הידיעה שלנו שהמצרים התירו
ללויים לא לעבוד. וזה באמת דבר מוזר מאוד! אומה
משעבדת אומה שלמה, אין עבד יוצא ממצרים, אי
אפשר לברוח, ויש שבט שלם פטור מהעבודה!

טומאת 'איש נושא לאיש'

בשביל להבין את העניין הזה, אני רוצה להביא את דברי הספרא¹² שנפסקו להלכה, ברמב"ם
ובשולחן ערוך, על "מעשה ארץ מצרים". מהי הטומאה שם של ארץ מצרים?

"כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו" - מגיד הכתוב שמעשיהם של מצריים
מקולקלים מכל העמים, לא הייתה אומה יותר מקולקלת מהמצרים. "ואותו המקום שישבו בו
ישראל מקולקל מכולם, 'אשר ישבתם בה'. ואותו הזור שישבו ישראל מקולקל מכולם". כלומר אין
לך בהיסטוריה טומאה יותר גדולה מהטומאה של ארץ מצרים באותה שעה שישראל יושבים שם
ובאותו מקום.

וממשיך הספרא ושואל: "ומה היו עושים שם?" - מה זו אותה טומאה שאין כדוגמתה בכל הדורות
ובכל המקומות? והוא עונה את התשובה הבאה: "איש נושא לאיש, ואשה לאשה". זאת הייתה
הטומאה! אחרי זה יש עוד שני דברים, בסך הכל ארבע דוגמאות, אבל שני הראשונים הם "איש
נושא לאיש, ואשה לאשה". זאת הייתה הטומאה במצרים, כך אומרים חז"ל.

וצריך להבין גם מה גודל הטומאה הזאת, וגם מה היה מעמדו של שבט לוי ומה הייתה ההתרחשות
איתו שם.

אנחנו מוצאים גם באומות העולם, שגדרו עצמם מאשת איש. גם אז, ובמידה לא מבוטלת גם היום,
עם כל הצרות והשטף של העריות.

⁹ שמות יב, ח'

¹⁰ תהלים נ, ה'

¹¹ דברים לג, ח'

¹² ספרא, ויקרא יח, אות ח'. חלקו מובא ברש"י שם פסוק ג'.

יש קומה עוד יותר יסודית ב'דרך ארץ שקדמה לתורה', גם במי שלא גדר עצמו מאשת איש. מי לא גדר עצמו באשת איש? בעלי חיים. מדוע? כי נאמנות כזאת, קשר רוחני כזה, עם דעת ובחירה ועם נפשיות, וכפי שאומר הרמב"ן - "ודבק באשתו והיו לבשר אחד" - שזה לא רק עצם הקשר שמביא תולדות לעולם, זו קומה של האדם שלא נמצאת בבעלי חיים.

אבל יש 'דרך ארץ' עוד יותר יסודית. "איש נושא לאיש ואשה לאשה" - מדוע? אין חיים מזה, אין המשך הדורות, זה לא בית חי. אז אומרים חז"ל: המצב הזה שהיה במצרים - "מגיד הכתוב שמעשיהם של מצרים מקולקלים מכל העמים, ואותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מכולם, ואותו הדור מקולקל מכולם." משהו התפורר שם באופן הרבה יותר עמוק.

אין אמת אלוקית-ראשיהם מכוסים

אני רוצה לדבר עוד קצת על הלויים.

ראינו שישראל לא ביקשו למול. היה משהו מטומאת מצרים שפגע בהם.

הלויים, מפני קדושתם ומעלתם המיוחדת - הם לא רצו להשתתף בטומאה הזאת, וגדרו עצמם מן המילה.

איך הגיבו המצרים? 'אתם לא רוצים להישאר ערלים? אל תישארו ערלים, תמולו. מותר למול פה'. לא רק זה, 'אם אתם תמולו - נשחרר אתכם מהעבודה!'. למה? - 'אנחנו פלורליסטים, אנחנו גותנים לכל אחד ללכת בדרכו'.

אדם רוצה להתמכר לחומריות ולעסוק רק בעצמו, בלי העיסוק בהמשך הדורות. כמו ארץ מצרים שלא זקוקה למטר השמים¹⁴, היא חיה מעצמה ולא זקוקה לשום דבר מעבר, לא משמים וגם לא בעתיד, היא שקועה בטובה, בהנאותיה. ולכן, זה דור כזה - "איש נושא לאיש ואשה לאשה".

אבל זה לא חובה, זה זכות. מי שמרגיש שהעולם נולד לעונג שלו, גם אם זה עוקר את החיים, ואת המשך הדורות, אבל הוא רוצה לחיות בעונג - זה זכותו. זו הייתה מצרים.

אם מישהו רוצה להיות נזיר אלוקים ולשבת בבתי מדרשות ובתי כנסיות, להתרומם מעל החומר, למול - בבקשה! אבל אני רוצה לראות שאתה רציני. אם אתה נימול ואתה משתחרר מהגשמיות ומהחומריות, סימן שאתה באמת משהו אחר. ואם אתה שייך לאיזה עולם נזירי כזה (בעיניהם של המצרים), עולם שמתרומם מעל החומר - אני מכבד את זה. תהיה בבית המדרש שלך, תהיה בעולם הרוחני שלך, הכל בסדר. יש לנו גם כאלה ואנחנו גם מכבדים אותם. מותר להיות איש רוחני במצרים.

ואם אתה איש רוחני, אתה גם לא צריך לעבוד! כי אתה לא שייך לזה. הכל בסדר. חוץ מדבר אחד: אם אתה תטען שיש איזו מעלה ב'רוחניות' שלך על הגשמיות של מישהו אחר - זה לא.

נראה לי שזה הפשט של "ראשיהם היו מכוסים". 'אתה יכול למול, אתה יכול להיות צדיק, אתה יכול לשבת בבית המדרש, אתה יכול להתרומם לדבקות אלוקית. יש לנו חופש בחירה, כל אחד עושה מה שהוא רוצה. אבל אם אתה רוצה לטעון 'טענת ודאי', שיש אור אלוקי במציאות והשאר זה שפלות וגסות וטומאה - זה אסור להגיד אצלנו!'

לכן, אותם לויים צדיקים שביקשו למול במצרים, ומכך הם התרוממו בעצם למעלה שגם המצרים הכירו בה, אבל לומר למישהו אחר ש'אתה פחות ממני', 'אתה לא בסדר', 'הדגל שלך פחות ראוי שיינשא' - זה לא, חס ושלום..

למה? כי הטומאה הייתה רק ענף. אבל על המחשבה שכל דרך היא כשרה באותה מדה - על זה אי אפשר היה לוותר. אתה לא רוצה להיות טמא? אל תהיה טמא, אבל לחשוב שאתה יודע דרך נכונה - בשום פנים ואופן לא!

לא מנעו מהלויים למול ואפילו לא חייבו אותם להשתעבד, אבל לסתום את הפה - את זה חייבו אותם. זוהי תרבות, שמאפשרת 'קדושה', מאפשרת 'רוחניות', מאפשרת דבקות אלוקית, ואפילו

¹⁴ עפ"י דברים יא, י'

פוטרת מעבודה. אבל בשום פנים ואופן שלא תהיה לך עמדה שאתה 'צודק', של 'ודאי', שיש לך דרך יותר נכונה מאחרים. זה לא!

המאבק על פתחון פה

נדמה לי שמה שאנחנו עברנו אחרי המפגש הזה בשנה שעברה, היה איזה ניסיון בשאלה הזאת. אף אחד לא מנע מאתנו למול, אף אחד לא מנע מאתנו להיות אנשים דבוקים בד', יושבי בתי-מדרשות ובתי-כנסיות, לא מנעו את זה בישראל (אנחנו מקווים שלא ימנעו מלשבת בבתי-כנסיות באופן נפרד, שזה לא יהיה "פגימה" בתפיסה הציבורית של דינה זילבר... ד' ירחם עלינו, על מה אנחנו צריכים להתפלל).

אבל מה שהתגלה שנה שעברה, זה שיש דבר אחד שבשום פנים ואופן אסור לנו לעשות במדינת ישראל: להגיד מה האמת, מה צודק. אנחנו חייבים לסתום את הפה! זה איסור חמור! להיות קדוש - בסדר, אבל להגיד שזו הדרך ושככה המדינה צריכה להתנהל כי זו מדינה יהודית, ושהיא צריכה לצאת מהטומאה הזאת - זה אסור פה להגיד!!

נדמה לי שבמדרש מתבאר, שהאיסור הזה 'להגיד' הוא יותר חמור ויותר עמוק מהמאבק בין טומאה לטהרה. הוא השורש של הכל. אולי לכן כתוב בספרים ש'פסח' זה מלשון פה - סת, ועל זה אנחנו מתפללים - "ופתחון פה למייחלים לך"¹⁵.

ואנחנו צריכים להודות, אני מודה, כמה פחד אוחז אותנו מפני אותו 'עליהם' נוראי שנעֵשָׂה שנה שעברה. כמה אנחנו נזהרים בדברינו! כמה אנחנו הולכים ו"ראשינו מכוסים"! מתירים לנו לעשות מה שאנחנו רוצים, אבל לא לומר אמת טהורה של תורה וקדושה. זה לא!

על זה המאבק.

שמעתי שפנו לגנת חילונית בגן חילוני במרכז הארץ מועד ההורים ואמרו לה: בשנה הבאה אסור לומר "שבת שלום" ביום שישי. זו 'הדתה'. צריך לומר 'סוף שבוע מבורך'. אנחנו צריכים לסתום את הפה.

נדמה לי שחלק עמוק מהמאבק שלנו, זה למצוא בעצמנו את אומץ הלב - להגיד אמת. להגיד בדרכים הנשמעות, בדרכים המתקבלות, באהבה.

אנחנו באמת אוהבים, אנחנו לא רוצים לפגוע באף אחד, זו לא המטרה שלנו. כשאנחנו זועקים על הטומאה - זה מפני אהבתנו! זה חס וחלילה לא מפני סיבה אחרת. רק מפני אהבתנו לכל הנשמות האלה שהרעל הזה מטמא אותם אנחנו זועקים.

ואנחנו צריכים להיות אמיצי לב, ואולי להתכוון לשבת עם הרב יגאל לוינשטיין באותו "צינוק". לא יודע אם צינוק פיזי, אבל וודאי "צינוק" תקשורתי.

האם אנחנו נאפשר את המצב היום, שצדיקים 'ראשיהם יהיה מכוסה', והם לא יכולים להגיד את דבריהם ואין 'פתחון פה למייחלים לך'? אנחנו חייבים על זה להיאבק!

וזה לא מאבק קל, לכולם יש מה להפסיד.

יש סיבות מצויינות ל"ראשיהם היו מכוסים": כדי שיאפשרו להם למול, כדי שיאפשרו להם להיות בבית המדרש, כדי שלפחות יהיה שבת לוי בישראל - יש סיבות טובות. ובאמת גם שם אין טענה על הלויים למה הם נמנעו מלומר.

אבל נדמה לי שבדור שלנו ובהקשר שלנו, שאמנם ודאי אי-אפשר להשוות חלילה בין הטומאה דאז לטומאה של היום, אבל יש כאן איזו 'השתתפות קלה' שאנחנו צריכים למצוא את הכוחות והאומץ ללחום בה.

¹⁵ ברכת קדושת השם בתפילות ימים נוראים

פתחון פה מעשי - הגשת קבילות

אני רוצה גם להציע הצעה מעשית. מלבד ההצעה שכל הרבנים הנכבדים, כל אחד ואחד במקומו ועל ממלכתו, צריכים למצוא את הדרך לזעוק את הזעקה של הקדושה, של האמת בטהרתה, ושיהיה 'פתחון פה למייחלים לך', אני רוצה גם להציע הצעה שהיא קרובה למעשה במערכת הקיימת.

אנחנו נמצאים במצב שבהרבה גזרות יש לנו קשיים, ואחד הקשיים הגדולים זה בתוך הצבא. יש לנו הרגל מתלמידינו שבתוך הצבא אנחנו ממושמעים, לא רוצים להסתכסך או לבלוט כ'עושי צרות' ולא פותחים את הפה.

אבל יש כלי שהצבא נתן אותו, שהוא לגיטימי וחוקי, ושהוא מאוד מאוד מועיל. ישנן קבילות שהן על פי חוק, ושהן פעלו רבות, וגם כשרבנים ומפקדים מנסים לעזור - זה כאין וכאפס לעומת קבילה. יש מנגנון בצבא של 'פתחון פה', אבל בכל זאת, הקבילות בנושאי קדושה הן מעטות לאין ערוך יחסית לדברים אחרים.

אביא שלוש דוגמאות לכך:

בבסיס שיזפון הגיש חייל קבילה על כך שלא עורכים ימי ישיבה מדי חודש כמתחייב מפקודת מטכ"ל. זה שנים רבות מאוד שזה לא נערך כמעט בשום מקום, וזו פקודה. בעקבות כך, מח"ט שיזפון הנחה לקיים ימי ישיבה, ויום הלימוד הראשון ללוחמים בוצע לפני כחודש. החייל כבר לא שם אך ימי הישיבה ממשיכים להתקיים.

צוער בבה"ד 1 הגיש קבילה על כך שהרבנות הצבאית לא מספקת סידורי תפילה בנוסח תימן, למרות שהרבנות השתדלה אבל לא הצליחה. בעקבות כך, ענף הלוגיסטיקה של הרבנות הצבאית מספק החל מהחודש האחרון סידורים אלו. החייל לא שם - אבל הסידורים כן.

חייל שהעלה כי ישנה בעיה לגבי העירוב בכניסה למוצב בו הוא שוהה, ולמעשה אין עירוב. הוא דיבר עם כל הדרג הפיקודי שלו כולל כל גורמי הרבנות מסביבו ולא קיבל מענה שלושה חודשים, בטענות שאין תשתית והנושא בטיפול. לאחר שהגיש קבילה, בתוך חמישה ימים ביצעו תשתיות והתקינו עירוב. החייל כבר לא שם - אבל העירוב קיים.

אלו דוגמאות נפלאות, ואני חושב שצריך להרבות בהן. אני חושב שאנחנו גם צריכים ללמוד גם את כל הפקודות של הקדושה בצה"ל, ולגדל תלמידים שיהיה להם 'פתחון פה למייחלים לך'.

דרוש צבא חזק

הרב שלמה חיים הכהן אבינר
ראש ישיבת עטרת ירושלים ורב היישוב בית אל

דברים פשוטים

אני מבקש סליחה שאני עומד לומר דברים פשוטים ונורמליים, אבל כבר אמר הרמב"ם במורה-נבוכים שלפעמים כולם מבולבלים ושוכחים דברים פשוטים, אז צריך לטרוח ולעמול להזכיר דברים פשוטים. בבחינת 'דרך ארץ קדמה לתורה', כמבואר באורות התורה י"ב¹⁶ שדרך ארץ היא קדמה לתורה זה בינה טבעית, מוסר טבעי.

לכן, אני לא אדבר על כך שגיוס בנות ליחידות קרביות זה אסור מן התורה. גם ליחידות לא קרביות זה איסור, אבל ליחידות קרביות זה איסור בריבוע. אבל לא על זה אני אדבר.

גם לא אדבר על זה שדוחפים אנשים יראי שמים אותם למצב בלתי-אפשרי, ועל זה נאמר - "מה יעשה הנער ולא יחטא". שלעניין זה, אנשים יראי שמים זה כמחצית מצה"ל.

כל אחד מבין שלדחוף איש ואשה בטנק 24 שעות, ואין שם בטנק חדרי שירותים, כידוע, - זה טירוף.

ואחר כך זה פלא שגנשים חולות מזה, עד כדי כך שהיה צריך להביא רופאים מומחים למחלות נשים שנגרמות עקב התאפקות?
צריך ללמוד תורה כדי להבין את זה?

האם צריך ללמוד תורה כדי לגלות "פלא" שפרסם צה"ל שאחוז הפגיעות בנשים בצה"ל הולך ועולה כל הזמן, ושהוא יותר גדול מבאזרחי? בשביל זה לא צריך ללמוד תורה. צריך לדעת דברים פשוטים.

הצבא-פיקוח נפש

לכן, נאמר דבר פשוט: מה שיש לנו צבא - זה פיקוח-נפש. זה פיקוח-נפש של האומה ושל הארץ, וזה פיקוח-נפש של קידוש-השם. כי כשהגויים מכים והורגים אותנו - זה חילול השם, וכשאנחנו מתגוננים זה קידוש ד' (עיי' במאמר של הרב צבי יהודה 'למצות הארץ'¹⁷).

ובגלל שזה פיקוח-נפש, אנחנו הולכים לצבא ואנחנו מוסרים את הנפש ואנחנו מסתכנים ליהרג ולהיפצע, ועוד הרבה צרות. זה פיקוח נפש, כי יש מסביבנו 350 מיליון ערבים שרוצים להשמידנו, ועוד מיליארד מוסלמים שתומכים בהם, ועוד מיליארד נוצרים שתומכים בהם.

בשביל זה אנחנו צריכים צבא.

וכיון שכן, בבקשה לא לעשות שטויות בצבא. בכלל אסור לעשות שטויות, אבל מה נעשה- זה קורה בעולם-הזה. אבל עד כאן! לא לעשות שטויות בדבר שנוגע לפיקוח-נפש של האומה.

אנחנו יודעים שיש מישהו באומה שרוצה לערוב גברים ונשים, וכל המרבה לערוב הרי זה משובח. אני מכיר מי שדוחף לזה, מכיר אותו מזמן. קוראים לו: 'היצר הרע'. הוא אפילו קיים מלפני שנולדתי, 'היצר הרע' הזה. והוא עושה שמוות. אבל, אתה מוכן לא לבלבל לנו במוח בצבא?? כי הצבא זה פיקוח נפש. ואם יש לך רעיונות לקדם דברים כאלה בחברה הישראלית, תעשה ניסיונות איפה שאתה רוצה, אבל לא בצה"ל! חפשי לך מקום אחר.

למה צה"ל לא מפרסם?
למה הוא אומר שהיחידות
הקרביות המעורבות זה
"גן עדן עלי אדמות"
..משקרים לעם שלם שאיננו
יודע את כל הדברים האלה.
גונבים מן העם את הסמכות
שלו. מרמים עם שלם

¹⁶ סעיפים ב'ג'

¹⁷ לנתיבות ישראל מהד' תשל"ט, ח"א ע' קכ-קכב

ארבעה יסודות לצבא חזק

כיוון שזה פיקוח נפש, צבא חייב לתפקד. צבא בנוי על ארבעה יסודות: מבצעיות, מקצועיות, לכידות, מוטיבציה.

קודם כל, מבצעיות. אם יש נשים ביחידות - זה מסיח את הדעת של הלוחמים. הם חושבים על דברים אחרים והם לא יכולים להילחם כמו שצריך. זה מסובך להבין את הדבר הזה!?

שנית, מקצועיות. נשים אין להן כוח פיזי כמו גברים. יש להן מעלות אחרות, אבל לא המעלה הזאת. אשה, כדי לעבור מעל קיר, צריך להביא לה כסא. אז עכשיו כל חיילת תלך עם כסא מתקפל על הפק"ל? אם זה לא היה עצוב זה היה מצחיק. היא לא יכולה לסחוב ציוד כבד, היא לא יכולה לרוץ כל כך מהר!

מה, צריך ללמוד תורה כדי לדעת ששיעור החיילות שנפצעות בצה"ל עקב מאמץ יתר, הוא הרבה יותר גדול מאשר הגברים? אז חייבים להוריד את רמת האימונים. מי מעיז לעשות דברים כאלה??

דבר שלישי, לכידות. אם יש נשים ביחידה, זה גורר אינטריגות של "חבריא ב'", וזה מפריע לאחות הלוחמים. אתם רוצים בגיל הזה להמשיך אינטריגות של "חבריא ב'"? תעשו את זה במקום אחר, לא פה!

והדבר האחרון, זה מוטיבציה. ביחידות הקרביות המעורבות, הקצינים שבאים זה בעל כרחם, אומרים להם 'או שאתה בא או שאתה תטאטא כבישים'. המפקדים - בעל כרחם. החיילים - בעל כרחם, כי הם יודעים שהיחידות האלה לא רציניות, והרי לא בשביל זה הוא בא לצבא. הנשים באות עם מוטיבציה גבוהה, ולאט לאט המוטיבציה יורדת. צבא בלי מוטיבציה - הוא לא שווה. כבר אמר נפוליאון, שהמוראל שווה פי שלוש מאשר הנשק. אני לא יודע איך הוא מדד... אבל זה נכון.

לכן, בזה הורסים את הצבא!

גניבת דעת העם

לכן, צריך לומר את האמת.
צריך לפזר את האמת. הם
מפחדים שנגלה את האמת,
אבל "האמת אינה ביישנית
ואינה פחדנית

כל זה עושים שלא מרצון העם ושלא בידיעת העם. הצבא שלנו הוא לא כת צבאית שלטת, זה צבא עם, שמייצג את העם. אתה לא יכול לעשות דברים בצבא אם אתה מסתיר מן העם מה שקורה.

מה שאני אומר כאן זה לא סודות צבאיים שמצאתי באיזה נייר שכתוב 'סודי'. זה חומר נגיש. אז למה צה"ל לא מפרסם? למה הוא אומר שהיחידות הקרביות המעורבות זה "גן עדן עלי אדמות" - 'זה כל כך נפלא פה, מצלמים אנשים מחייכים, ומשקרים לעם שלם שאיננו יודע את כל הדברים האלה. גונבים מן העם את הסמכות שלו. מרמים עם שלם.

שמה תאמרו: 'כל מה שאתה אומר, בצה"ל לא יודעים?' מה, אתה יותר חכם מהם? מי אתה בכלל? אתה מבין יותר מכולם??'

תשובה: לפעמים גם מפקדים גבוהים בצה"ל ובצבאות אחרים טועים. זה קורה שטועים. במלחמת ששת הימים - טעו, חשבו שהאויב רוצה לתקוף והוא לא רצה לתקוף, הוא רק רצה לעשות רושם. במלחמת יום הכיפורים חשבו שהאויב לא רוצה לתקוף, כי 'מה, הוא מטורף?!', כן, הוא מטורף, והוא כן תקף.

האדם טועה לפעמים. אומר הרמב"ם במורה נבוכים¹⁸: "החומריות משבשת את השכל". גם אצל אנשים רציניים. אפילו עשרת הדברות, שזה דבר מופלא עצום, אבל מי שחומרי - לא הבין את עשרת הדברות. אפילו זה!

לכן, גם קצינים גבוהים יכולים להשתבש ולטעות, או שאולי מצליחים לרמות אותם. הרי מצליחים לפעמים לרמות אנשים, ולפעמים אפילו עם שלם, כמו הסטאליניזם. או שיש שיודעים את האמת, אך הם מפחדים לדבר, כי אם ידברו יבולע להם - כי יש לחצים ויש פוליטיקה - אז הם מפחדים לדבר. יש כמה במילואים שלא מפחדים לדבר.

¹⁸ ח"ג, ט'

יש הרבה שיטות איך לאיים על אנשים. לא חייבים לומר 'אני אתן לך מכות', אפשר לומר 'נכון אני חבר שלך, ואתה מעוניין שזה יישאר?'... זה איום מוסווה, שאפשר לשבת עליו בבית הסוהר. אז מאיימים עליהם שלא ידברו.

אבל ברוך ד', הרבנים אי-אפשר לאיים עליהם, "לא תגורו מפני איש", הם לא מפחדים משום דבר. לפחות אנחנו, תלמידי הרב קוק ודומיהם, אנחנו לא מפחדים מכלום, "לא תגורו מפני איש".

לפרסם את האמת

לכן, צריך לומר את האמת. צריך לפזר את האמת. הם מפחדים שנגלה את האמת, אבל "האמת אינה ביישנית ואינה פחדנית", כך אמר הרב קוק, לועדת החקירה של הבריטים על הכותל.

צריך לדבר ולדבר ולהפיץ את הדברים בכל עם ישראל. הרי מי שמנהל מדינה נורמלית זה 'דעת הקהל'. כל יום-יומיים, כל איש פוליטי, בודק סקרים רציניים כדי לדעת מה העם אומר. אפילו לפני ברכות השחר הוא בודק את זה... על פי מה שהעם אומר הוא מתיישר, אחרת הוא ישלם את זה במחיר אלקטוראלי כבד בבחירות הבאות. מי שקובע זה דעת הקהל.

עם ישראל, ברוך ד', הוא עם חכם. הוא מתחלק לשלושה חלקים: חלק יודעים את האמת - אז אנחנו מיותרים. חלק תקועים לגמרי בשקר - אז גם פה אנחנו מיותרים. אבל הרוב לא יודע, ואם הוא שומע הוא מבין ואומר "בסדר". זה דבר אחד שהרבנים צריכים לנסות.

דבר שני שאנחנו צריכים לעשות, זה לקיים "ירושלים לא תיבנה אלא כשיכספו לה בתכלית הכסף". כלומר, ארגון ליב"ה צריך כסף. בלי כסף אי אפשר להזיז שום דבר בעולמנו!

ולכן, כיון שזה פיקוח נפש, צריך לומר בכל מקום בעם ישראל, שיתרמו כסף למאבק הזה, שזה פיקוח נפש.

לפעמים יש מודעות: "נחוצים לנו \$200,000 בשביל הילד הזה, שהוא מאוד חולה וצריך לנסוע לאמריקה לניתוח", ואנשים יש להם לב טוב והם תורמים. בשביל אדם אחד \$200,000. פה, כשמדובר בהצלת כלל ישראל, צריך לאסוף סכומי עתק - \$200,000,000! קל וחומר מסכנה של הפרט.

את אשר יאהב - יוכיח

ויאמר עוד דבר, שמאשימים אותנו: "אתם לא אוהבים את צה"ל".

אנחנו לא אוהבים את צה"ל?! איך אומרים: 'לא שווה תגובה'.

אנחנו אוהבים - "ואת אשר יאהב יוכיח"¹⁹. כפי שכותב הרב באגרות²⁰ - אנחנו אוהבים את כל כלל ישראל, גם אלה שאומרים שטויות אנחנו אוהבים, גם אלה שגורמים נזקים אנחנו אוהבים. אבל אנחנו לא מסכימים שהם יהיו קברניטי האומה! זה משהו אחר. לאהוב כן, למנות קברניטים שמורידים את הספינה לאבדון - עד כאן, זה לא! צריך את הספינה להציל!

ברוך ד', אנחנו נציל, חזק ונתחזק ונעשה ונצליח!

¹⁹ עפ"י משלי ג', י"ח

²⁰ ח"ג, עמ' קנ"ז

מתהלך בקרב מחניך

הרב צבי קוסטינר
ראש ישיבת 'מדברה כעדן'

מאבק לשם שמיים

קראנו בפרשת השבוע, פרשת פנחס, על הקנאות של פנחס, ש"ויקם מתוך העדה", מתוך בית המדרש, "ויקח רומח בידו"²¹. הוא יצא מתוך בית המדרש, "מתוך העדה", וכפי שלומדים מכך חז"ל: "מכאן שאין נכנסין בכלי זיין לבית המדרש"²². וכך אומר פנחס למשה רבינו: 'אחי אבי אבא לא כך לימדתני ברדתך מהר סיני הבעל את כותית קנאין פוגעין בו? אמר לו: קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא"²³ - אתה השליח ואתה תבצע. וכמו שהר"ן מסביר²⁴: זה לא שהוא נתן לו פקודה, כי הרי כתוב כמה שורות לפני זה שזה "הלכה ואין מורים כן", אלא הוא אמר לו: אתה נקרא קנאי. ואז פנחס עושה את המעשה שלו בכפליים - גם הורג אותם וגם בסוף זורק אותם כלפי שמיא. וזה מה שכתוב "ויעמוד פנחס ויפלל" - אומרים חז"ל²⁵: מה זה 'ויפלל'? - "ויתפלל" לא נאמר אלא 'ויפלל' מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו. בקשו מלאכי השרת לדחפו אמר להן הניחו לו קנאי בן קנאי הוא משיב חימה בן משיב חימה".

"בן משיב חימה" - הקנאות הזאת, מתוך לוי, מתוך אהרן הכהן²⁶ ש"ויעמוד בין המתים והחיים ותעצר המגיפה"²⁷, וגם פה פנחס עוצר את המגיפה.

וזו הסיבה גם בפשט שהפרשה נגמרת בפסוק - "ויהיו המתים במגיפה"²⁸, איך הפרשה נגמרת בדבר רע? אלא זה הכל עניינו של פנחס שהשיב חימה. היו צריכים למות (כמו שחז"ל אומרים) הרבה הרבה יותר, ופנחס עוצר את המגיפה.

וכל מה שאנחנו עושים פה
כולנו, הכל הוא לשם שמים
עד הסוף. אנחנו מוותרים על
הכבוד שלנו, הכל שום דבר!
וזה גם הכוח שלנו, אותו כוח
של תורה ויראת שמים

אבל גם אז יש אנשים שלא מבינים את זה, ו"התחילו שבטים מבזין אותו"²⁹ - 'הוא מבני יתרו'. וכפי שידוע שכתוב "מבנות פוטיאל לו לאשה" - ואמרו חז"ל: מה זה 'פוטיאל'? זה יתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה. אמרו לו האנשים: אתה לא קנאי לשם שמים, אלא מאותה אכזריות של יתרו, של המדיינים. ועל זה אמר לו הקב"ה: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן".

וזה מה שאנחנו אומרים היום כשאנחנו מובילים את הקרב על כבודה של הרבנות, על כבודו של צה"ל, נגד הרפורמים, על קדושת הכותל ואי-כניסה להר-הבית,

הכל מתוך אותו שם-שמים. הלשם שמים זה רבותינו - שמובילים אותנו לשם שמים!
הנקודה המרכזית כל הזמן זה לשם שמים. וזה מה שמדריך אותנו, כמו שנאמר: "בר לבב"³⁰. לשם שמים עד הסוף.

זו הנקודה המרכזית: "לא לכבודי, לא לכבוד בית אבא, אלא לשם שמים"³¹.

ולכן אומרת הגמרא בזבחים³² ש"לא נתכהן פינחס... רב אשי אמר עד ששם שלום בין השבטים שנאמר: "וישמע פינחס הכהן ונשיאי העדה וראשי אלפי ישראל וגו'". לא מינו אותו עד ששם

²¹ במדבר כ"ה, ז'

²² סנהדרין פב.

²³ שם

²⁴ חידושי הר"ן שם, ד"ה "קריינא"

²⁵ בגמ' שם ע"ב

²⁶ כפי שאומר שם רש"י - ד"ה "בן משיב חימה"

²⁷ במדבר י"ז, י"ג

²⁸ במדבר כ"ה, ט'

²⁹ בגמ' שם, וכן הציטוטים בהמשך הפסקה.

³⁰ תהלים כ"ד, ד'

³¹ עפ"י ב"מ נט:

³² דף קא:

שלום. מדוע? אומר תוספות שם³³: הקב"ה אמר 'עם ישראל לא ניצח', עדיין לא, עד שהוא שלום בין השבטים. אז העריכו וידעו והבינו כולם שכל מה שפינחס עשה - מהתחלה ועד הסוף - וכל מה שאנחנו עושים פה כולנו, הכל הוא לשם שמים עד הסוף. אנחנו מוותרים על הכבוד שלנו, הכל שום דבר! וזה גם הכוח שלנו, אותו כוח של תורה ויראת שמים, אותו כוח "אל תיראי תולעת יעקב"³⁴, של תורה שלא מפחדת, לא מתביישת, אומרת את האמת. יבזו אותנו, יזרקו עלינו הכל - כפרת עוונות. אנחנו נעבוד כמו שפינחס עשה - לשם שמים.

וזה מה שהרב צבי יהודה מסביר³⁵ שקנאות אמיתית היא לשם ד', לשם עם ישראל. זה תמיד היסוד, זה הבניין, זו הנקודה המרכזית והיסודית של כולנו.

לבטל את הפקודה!

גם אם יעדנו את הפקודה זה
לא מספיק אנחנו דורשים
מצה"ל לבטל את פקודת
השירות המשותף. לא רוצים
בנות לוחמות, רוצים צבא
רגיל כמו שהיה לפני כמה
שנים, נורמלי

אחת הבעיות שלנו היום זה בצבא הגנה לישראל. קשה לדבר על זה, רק נסביר קצת את הדברים בקצרה - הכל מתוך מה ששומעים מתלמידים ובוגרים, מה שקורה בשטח.

לפני שנה נכנסה 'פקודת השירות המשותף'. לפנייה היה את 'פקודת השילוב הראוי', שאמנם אנחנו קראנו לזה 'בלתי ראוי', אבל בעיצוב שלה ישבו גם תלמידי חכמים - הרב רונצקי, הרב אייל, עוד רבנים, ישבו וסידרו. גם זה לא היה מאה אחוז, וגם אז הצבא לא ביצע הרבה חלקים של הפקודה, אבל איכשהו היה אפשר לחיות עם זה, בשעת הדחק גדולה.

אבל לפני שנה נכנסה 'פקודת השירות המשותף'.

אסביר עוד נקודה אחת פשוטה, שצריך לא להתבלבל בה. יכול להיות שמחר או שבוע הבא, הרמטכ"ל ישנה את הפקודה, או כפי שהוא אמר 'יעדן אותה'. בשורה התחתונה - זאת הפקודה וזו היום האג'נדה בצה"ל: שירות משותף, בכל היחידות. זה השאיפה, זה האידיאל, זה היוה"ל"ם (- היועצת לענייני מגדר), זה תפקידה בכוח וזה מה שהיא עושה יום וליילה.

אני רוצה להסביר משהו: כמה גדודים מעורבים יש בצבא? חושבים שיש ארבעה. האמת היא שיש ארבעה גדודי חי"ר כמו קרקל, ארבעה של פיקוד העורף, ויש עוד גדודים רבים נוספים - של תותחנים, נ"מ.

וגם בחי"ר עצמו - היום מי שמאייש את המפקדות זה קצינות. את כל הקצינות מהקרקל וכד' שמים במילואים ביחידות החי"ר.

עכשיו ישנה קבוצה של בחורים שלי, בוגרי הסדר, ששמו אותם במילואים: ממש גדוד מעורב.

וככה יום יום, כל הזמן, מכניסים עוד ועוד בנות לתוך גדודי החי"ר. צריך לדעת את זה, שזו המגמה, וככה זה עובד. אז גם אם ישנו, "יעדנו" איכשהו את הפקודה - שום דבר לא יעזור! כיוון שהראש והמגמה זה לערב את הצבא.

חיל החינוך, יחד עם היוה"ל"ם, עליהם מוטלת האחריות להטמיע את הפקודה בצה"ל.

בטירונות פעם היו מדברים על 'כבוד האדם וחירותו', היום מה הנושא? 'שוויון מגדרי', יש ימים שלמים על הנושא הזה.

בה"ד 1 - שבוע שלם במגמת להב (קציני יבשה) רק בנושא הזה: שירות משותף.

זה הנקודה, ולכן תפקידנו להילחם, להסביר, להיאבק ולדרוש מצה"ל לבטל את הפקודה.

³³ ד"ה "ההוא"

³⁴ ישעיהו מ"א, י"ד

³⁵ עיין שיחות הרצי"ה לפרשת פנחס

לא אנושי ולא מוסרי

אנחנו אומרים: הפקודה הזאת לא אנושית, לא מוסרית, לא מבצעית ופשיטא שגם לא תורנית.

קודם כל לא אנושית: אנחנו רואים אותם, אצלנו במצפה רמון מהכביש הראשי. הן רצות מבה"ד 1, הבנים קילומטר לפניהן. הן רצות- צולעות, חולות, בוכות. רואים אותן בעיניים.

אבל אף אחד לא אכפת לו.

גם בטירונות. אני ראיתי בעיניים את הילדות, בוכות! מתאכזרים עליהם!

וצריך לדעת, כשהן באות לרבנים לבכות - 'רוצות לצאת!'. צריך לדעת שאי אפשר לצאת! אין לרבנים את הכוח להוציא אותן. הרבנים מספרים לי: הן בוכות! ואין מי שיעזור להן.

אנחנו יודעים גם מנתוני קצין רפואה, כמה אחוז פציעות יש. פי כמה יותר מאשר בבנים, לפעמים, פי 3, פי 4, פי 5, פי 7. מה הצבא אומר על זה? - 'עכשיו בונים להם מקום מתאים שיהיו שם' עוד "בית חולים". כמו חכמי חלם בדיוק, יש גשר שבור - שמים בית חולים ליד הגשר. זה התשובה של צה"ל.

אנחנו צריכים לדעת באופן הכי פשוט והגיוני: זה לא אנושי!

כמובן גם לא מוסרית: מתירנות. אין גבול למתירנות!

פגשנו גדוד מעורב בשבוע הראשון שלו. המ"פ כמובן דתי ששלחו אותו בכוח לשם. מה הוא סיפר לי? כבר בלילה הראשון תפס שמונה מקרים, דברים חמורים שאי אפשר לדבר עליהם. צריך לדעת עוד דבר חשוב שלפעמים לא מבינים אותו - ההבדל בין האזרחי לעומת הצבא: בצבא אתה 24 שעות עם הקצינות האלה! מה קורה היום מבחינת הלינה? בקיץ עוד יותר קל, כל אחד תופס לו פינה בשטח. אבל מה קורה בחורף? ישנים במבנים. יש מבנה אחד, ישנים מעורב ממש! ואם אתה דתי - לך החוצה תישן בגשם. והיו סיפורים כאלה. אח של בחור מהישיבה שלי, ישן לילה שלם בגשם בגולן! זה היום המיינסטרים - הנורמליים ישנים במבנים והדתיים החוצה! צריך להבין באיזה נסיון עומד קצין דתי שעובד עם קצינה 24 שעות ביחד.

גם בזה היה לי סיפור. תלמיד שלי שלח אלי קצין שאני לא מכיר, נשוי עם שני ילדים, שהיה בתפקיד קמב"ץ גדוד במשך שלושה חודשים. הייתה איתו קצינה שם. באה אליו בשלוש בלילה כל לילה, הוא היה ירא שמים וזרק אותה, כמובן. אבל במשך שלושה חודשים היא לא עזבה אותו. זה לא אזרחות שאתה לוקח את הרגליים ובורח, מתפטר מהעבודה. אתה חייב להיות שם שלושה חודשים! אמרתי לו: תזהר! אל תתבע משפטית, כי תחטוף מיד. במשך שלושה חודשים, כל יום אני אישית בטלפון עם אותו אחד.

צריך להבין שהמצב הזה הולך להיות בכל גדודי החי"ר! רוב קציני המפקדה הן בנות, וכך בתוך התרגילים, בלילות ובימים, 24 שעות.

זו פקודת 'השירות המשותף'. היא אומרת: אנחנו רוצים לערבב!

אנחנו לא דואגים לחיילים הדתיים בלבד.

גם אם מחר יעדנו את הפקודה, העיקר זה לא לשון הפקודה אלא מה קורה בשטח!

ולכן גם אם יעדנו את הפקודה זה לא מספיק: אנחנו דורשים מצה"ל לבטל את פקודת השירות המשותף. זו התביעה שלנו! לא רוצים בנות לוחמות, רוצים צבא רגיל כמו שהיה לפני כמה שנים, נורמלי. מי לוחם? בנים לוחמים, בנות לא לוחמות.

אל תראי תולעת יעקב

איך נצליח בקרב הזה? כוחנו כמובן בפינו. המאבק בפה, בישרות, בבהירות, נדבר בשם שמים, נעדכן את כולם מה קורה, נסביר למה זה לא טוב, ואנחנו יודעים שגם עכשיו ברוך ד' יש הצלחות. אמנם עוד לא גמרנו את העבודה, אבל יש מקומות שקצת התקדמנו (למשל, גדוד גפן בבה"ד 1 שהוציאו ממנו את הבנות). כמו כן, בהתחלה אף אחד לא העז ורצה לדבר, היום כבר הרבה יותר אנשים מדברים.

אני אומר לנו, לכל הרבנים: "אל תיראי תולעת יעקב"³⁶. 'תולעת יעקב' זה עם ישראל בענווה שלו. זה תפקידנו ומגמתנו. והכל בישרות, בדיבור³⁷, זה הכוח של הרבנים. באותה ברות, אותה ישרות, אותו 'לשם שמים', לשם עם ישראל ולשם צה"ל. אנחנו רוצים את צה"ל ואוהבים את צה"ל - זה פשיטא.

ולכן אנחנו מבקשים ודורשים: תבטלו את פקודת השירות המשותף.

ואנחנו מאמינים באמונה שלימה: נעשה את שלנו, נדבר, נשפיע ונעשה כל מה שאנחנו יכולים בכדי לבטל את הפקודה.

נפעל באותו בטחון גמור, בעזרת ד' אלוקי צבאות מערכות ישראל - "כי ד' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך"³⁸. מחנה ישראל קדוש, וכפי שהרמב"ן מסביר שם את הנקודה שכל הציוויים שנאמרו שם זה לא רק במחנה, אבל נאמר מחנה ישראל שהוא קדוש - "כי ד' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך"!

בעזרת ד', מתוך האמונה, באותה 'תורת משה אמת', 'תורת ד' תמימה משיבת נפש'³⁹, כפי שהתחנכנו ללכת בישרות, להוסיף תורה ויראת שמים, מתוך אהבת ישראל הכי גדולה, אנחנו אומרים, דורשים ומאמינים שכך יהיה בסוף, זה ברור לנו במאה אחוז. עם ישראל קדוש, עם ישראל חי ובעזרת ד' נבטל את הפקודה הזאת, שהיא לא אנושית, לא מוסרית, לא יהודית ולא תורנית.

בעזרת ד' נעשה ונצליח, נחזק את צה"ל כולו, נזכה להגדיל תורה ולהאדירה, לעשות את הצבא קדוש, ובזכות זה נזכה לבניין בית המקדש מאהבת חינום במהרה בימינו.

³⁶ ישעיה מ"א, י"ד

³⁷ "משפחת יעקב החלשה כתולעת שאין לה גבורה אלא בפיה" (רש"י שם ד"ה "תולעת יעקב")

³⁸ דברים כ"ג, ט"ו

³⁹ "תהלים י"ט, ח'

אש תמיד - לא תכבה

הרב דוד פנדל
ראש ישיבת שדרות

המלחמה על רגש הצניעות

המלחמה בפרשת השבוע, פרשת מטות, זו בעצם מלחמה על צניעות, רק על זה, לא על טריטוריה. וכש"אלף למטה"⁴⁰ - הסיירת הרוחנית - חוזרת בניצחון אדיר, ומביאה אפילו את הראש של בלעם - משה רבינו כועס. "ויקצוף משה"⁴¹. הם לא חשבו על כזאת תגובה - "ויקצוף", כעס, שמביא לידי טעות⁴².

משה אומר שמסברא הייתם צריכים להבין ולגמור את המלאכה. לא הבנתם שזו מלחמה על צניעות? לא הבנתם מה המשמעות?

"ויקצוף משה", וגם "על פקודי הק"ל" - סירחון בגדולי הדור.

אנחנו יודעים שיש עיתונאים שמחכים שאחד הרבנים פה בטעות יגיד מילה לא נכונה. לא ניתן להם, כולנו נזהרים בלשונו. אבל את ה"ויקצוף", את הכעס הזה, על חוסר צניעות בישראל - לא יצליחו אף פעם לכבות.

הגמרא⁴³ מספרת על רב אדא בר אהבה, שהוא סיבה שיש מסירות נפש בישראל. והצניעות זו הדוגמה של מסירות נפש. הגמרא שואלת: מאי שנא קמאי שקורים להם ניסים, והדורות האחרונים שדווקא למדו ושנו אין להם ניסים? ועונה - כי הדורות הראשונים ידעו למסור את הנפש.

כי הא דרב אדא בר אהבה, שראה משהו לא צנוע, בגד עליון אדום - קרע את הבגד ברשות הרבים. ו...טעות, זו היתה גויה. אז המשטרה המקומית קנסו אותו בארבע מאות זוז. כשהוא מגיע לשלם, הוא שואל אותה: "מה שמך?", היא אמרה "מתון". הוא אמר: "חבל, מתון מתון" - משחק מילים - "ארבע מאות זוז שווי. אם רק הייתי קצת יותר מתון אז היינו חוסכים את הכסף". מביא הרב נבנצאל: הוא לא הצטער על עצם הדבר! זו מסירות נפש, וכך צריך להיות, בטבעיות, ברגש ספונטני, באש - באש הצתה ובאש אתה עתיד לכבותה ואחרי זה באש גדולה לבנותה. הוא אומר: "חבל, עלה לי ארבע מאות זוז", אבל ברור שזו המסירות נפש.

"נורא בי עמרם". אנחנו יודעים שצריכים לזבוח את היצר, צריכים לצעוק 'אש! אין, אין שכל. כשיש משהו בעייתי בנוגע לצניעות - זה הזמן שלנו להתרגז, להתלהב, לכעס גדול, ואסור שהחושים יקהו.

לדעת למחות

כראש ישיבת הסדר, אני באמת מרגיש שאני חייב וידוי אישי: למה לא התייחסתי במשך שנים לבחורים שחזרו מהצבא, וכשאנחנו התעניינו מה קורה, הם סיפרו על כך - במיוחד ביחידות עורפיות - שבענייני צניעות יש הרבה מה לתקן. ואנחנו, אני - אולי בשפת הגוף - הגבנו: "תתמודד, יהיה בסדר, אבל מה קורה אצלך?". למה לא שמענו את הזעקה? למה היינו צריכים לחכות לקרוא את הפקודה? לחכות עד שהרמטכ"ל אמר את זה בצורה הכי מפורשת, ועדיין מסרב לסגת מהדברים ההזויים - "שהמפקדים יישמו את פקודת השירות המשותף וכו' לא בדרך של הפרדה..". (מתוך "פקודת השרות המשותף"). לכתחילה! 'תתערבבו!'

אז אמרנו לו: 'אולי תחזור בך?' - 'לא', עדיין הוא לא חוזר ולא משנה את הפקודה. הבנו. ועד שלא קראנו טוב, עד שלא דייקנו, שבפקודה הישנה כתוב שיש לחייל זכות לדרוש להימנע מקיום פעילות כשהפעילות עלולה להביא לייחוד, והם שינו את זה, בפקודה החדשה כתוב: "רק אם יש חשש סביר". הם המציאו להם גדר בעריות שצריך חשש סביר. "הרב המפקד" הוא יפסוק הלכה מה נקרא 'חשש סביר'. זאת אומרת, לפי שיקול הדעת שלו, אם יש 'חשש סביר' למגע גופני או לייחוד - אז הוא רשאי לשחרר.. "אם יש חשש סביר". אנחנו בשולחן ערוך למדנו אחרת. למדנו שלהתרחק "מאוד מאוד"⁴⁴, לא ב'חשש סביר'. 'חשש סביר' זה כבר מאוחר מדי.

⁴⁰ במדבר ל"א, ד'

⁴¹ שם, שם, י"ד

⁴² רש"י שם, פס' כ"א

⁴³ ברכות כ.

⁴⁴ שו"ע אהע"ז כ"א, א'

חז"ל צועקים, בפרשת שבוע: "למה לא מחיתם? בסדר, אתם צדיקים גמורים, אבל למה לא מחיתם?" הראשונים מאריכים בזה. "הוקע אותם נגד השמש"⁴⁵. הספורנו אומר כמה פעמים: "על-מנת שימחו וזה יתכפר להם". כל המעשה של פינחס - "ויכפר על בני ישראל" - אומר הספורנו⁴⁶: על זה שהם לא מחו. הנה, עכשיו יש להם הזדמנות גם לא למחות כשאתם רואים מה שפינחס עושה, ואז זה מתקן ומכפר על זה שלא מחיתם.

לא השלמנו עם חוסר
הצניעות! זה לא נורמלי!
"אבא ואבא" זה אסור מן
התורה, מספיק,
לא צריך יותר מזה!
לא, לא התרגלנו,
אנחנו לא אדישים

הרב דרור הראה לי עוד ספורנו נפלא. בסוף, כשהחיללים חזרו ממדין, הם נתנו את כל השלל למשה רבינו, הוא החזיר להם והם החזירו מכס, ואחרי זה בצעד מאוד דרמטי הם מביאים את כל הזהב כתרומה למקדש, והתורה מאריכה בכל פריט שהם הביאו: "אצעדה צמיד טבעת עגיל וכומז"⁴⁷, והם אמרו: עשינו את זה 'לכפר על נפשותינו'. מה הם עשו? הרי הם כבר העידו ש"לא נפקד ממנו איש"⁴⁸ - שהם לא חטאו! הבבלי אומר⁴⁹ שהרהור עבירה כן היה, אבל ביונתן בן עוזיאל כתוב שגם זה לא היה - הם היו צדיקים גמורים, הם עמדו בנסיון! היו נסיונות, היו התמודדויות בזמן המלחמה, אבל - "לא נפקד ממנו איש". אז מה זה 'לכפר על נפשותינו'?

אומר הספורנו⁵⁰: שלא מחינו מספיק. אנחנו היינו צדיקים גמורים, אנחנו הסיירת, "אלף למטה", אבל לא ידענו למחות.

אבל זה לא מובן, הרי כתוב בסוף פרשת בלק כתוב שעם ישראל בכו - "המה בוכים פתח אוהל מועד"⁵¹, מה זה הבכי הזה? רש"י אומר: הבכי הזה של משה רבינו, פעם הוא היה יכול נגד שישים ריבוא, ועכשיו הוא לא עושה כלום! יש אומרים שהבכי על מלחמת אחים. אבל התרגום מביא, שהבכי בעצם היה מפגן, עצרת, כינוס שקראו 'קריאת שמע', ומחאות גדולות, אמרו: 'איך זה יכול להיות? מה זמרי עושה?' כל ראשי העם התכנסו ובכו בהתרגשות גדולה. אז על מה "לכפר על נפשותינו", זה לא מחאה?! כנראה, שכשהעם בוכה זה לא מחאה. זה לא מספיק לצאת ידי מחאה כדבעי... כנראה זה לא פשוט למחות, וצריכים ללמוד את אומנות "לכפר על בני ישראל", להגיע למחאה גדולה.

מחאה מעשית

מחאה זה לקבול. צריך לחנך את הבחורים לקבול. קבילה זה מחאה כפשוטה, מצוה. כלי פשוט בצבא: תמחו. תקבלו.

'למחות' הכונה: לא להיות אדיש אפילו לדברים הקטנים. 'למחות' הכונה להתעניין כל חייל מגיע לבית-כנסת, מגיע לשיבה, נפגשים, לומר - לא השלמנו עם חוסר הצניעות! זה לא נורמלי! "אבא ואבא" זה אסור מן התורה, מספיק, לא צריך יותר מזה! צריך לעיין בפסוקים איך התורה מתייחסת לזה. לא, לא התרגלנו, אנחנו לא אדישים.

'למחות' זה לצאת לפנים אל פנים, לצאת לרחובות. ו'למחות' זה להגיד עוד ועוד ולהדגיש בנושא צניעות, בנושא קודש בישראל - שזה דברים שצריכים להרתח, זה דברים שאנחנו לא מוכנים לוותר עליהם.

זה לא טוב לבנות וזה ממש לא טוב לביטחון ישראל. אנחנו צריכים עוד להוסיף שזה לא טוב כי הרי "ד' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך", ולזה אנחנו חרדים. בטחון ישראל תלוי בזה ש"ד' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך", ואנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו חוסר צניעות. והמחאה היא באה מתוך בני ישראל, מתוך העדה, לכפר על בני ישראל מתוך אהבה.

נאמר לי שבנות האולפנות מצהירות, אבל אחר כך קוראים להן עוד פעם, זימון שני. ואולי זה טוב, אולי אנחנו צריכים לחנך את הבנות: תצהירו פעמיים! שזה יהיה מאוד מאוד ברור! תעמידו את הקודש בישראל! אולי מתוך הברור הזה נהיה צנועים יותר, זהירים יותר, ונדאג שבנותינו לא מתגייסות. ולא נתבלבל ש'זה טרנד', זה בידינו! ולפחות הן תהיינה מודעות לגודל המכשול.

יש לדאוג שהבנים מודעים וצריכים לברוח כמו אש ולהבין מה זה 'צרא דעריות' ומה היכולת שלנו לזבוח את היצר, להפוך אותו כאין וכאפס.

לא ניחלש, לא נתרגל בעניין צניעות, לא נחלוק כבוד לאף אחד.
נתחזק ונתאמץ!

⁴⁵ במדבר כ"ה, ד'
⁴⁶ שם
⁴⁷ שם ל"א, נ'
⁴⁸ שם, שם, מ"ט
⁴⁹ שבת סד'
⁵⁰ שם פס' נ'
⁵¹ שם כ"ה, ו'

כנס ציון וירושלים ה-2 התקיים ביום כ"ט תמוז ה'תשע"ז בירושלים.

הכנס, שבו השתתפו למעלה מ-1000 רבנים ומחנכים מתקיים זה השנה השנייה ביוזמתם של הארגונים: איגוד רבני קהילות, חותם, מרכז ליב"ה והתנועה למדינה יהודית.

נושא הכנס השנה היה: "חיזוק הצביון היהודי במערכות הציבוריות של המדינה ובצה"ל", מושבי הכנס עסקו במרכזיותה של הרבנות הראשית בעיצוב הצביון היהודי של המדינה ובצביון היהודי בצה"ל ופקודת השירות המשותף.

בנוסף ניתנו סקירות מעשיות בנושאים אלו.

הרבנים שדברו בכנס:

הראש"צ הרב יצחק יוסף, הרב הראשי לישראל הרב דוד לאו, (בברכה מצולמת מחו"ל), הרב יעקב אריאל, הרב יהושע שפירא, הרב מיכה הלוי, הרב יעקב שפירא, הרב צבי הרשל שכטר, הרב שלמה אבינר, הרב דוד פנדל, הרב צבי קוסטינר, הרב אברהם וסרמן.

משתתפי הכנס נפגשו עם האתגרים העומדים בפנינו כיום ודרכי ההתמודדות עימם על מנת להמשיך ולשמור על זהותה היהודית של מדינת ישראל בכל מערכותיה השונות.

חוברת זו יוצאת ע"י מרכז ליב"ה

מתוך דבריו של הרב אבינר שליט"א בכנס:

אנחנו צריכים לקיים "ירושלים לא תיבנה אלא כשיכספו לה בתכלית הכסף". כלומר, ארגון ליב"ה צריך כסף! בלי כסף אי אפשר להזיז שום דבר בעולמנו.

ולכן, כיון שזה פיקוח נפש, צריך לומר בכל מקום בעם ישראל, שיתרמו כסף למאבק הזה, שזה פיקוח נפש.

לפעמים יש מודעות: "נחוצים לנו 200,000 \$ בשביל ילד חולה שצריך לנסוע לאמריקה לניתוח", ואנשים יש להם לב טוב והם תורמים. בשביל אדם אחד 200,000 \$. פה, כשמדובר בהצלה של כלל ישראל, צריך לאסוף סכומי עתק גדולים פי כמה ממה שאוספים למנוע סכנה של פרט!

למידע, לפרטים ולתרומות:

אתר: www.libayehudit.org דוא"ל: libayehudit@gmail.com נייד: 054-7120223